

POSLOUPNOSTI

Aritmetická posloupnost

Aritmetická posloupnost je taková posloupnost, v níž rozdíl následujícího členu a předchozího členu je stálý a nazývá se **diference** – d ($d \in \mathbf{R}$).

Vzorce pro výpočet aritmetické posloupnosti:

Rekurentní: $a_{n+1} - a_n = d$ nebo $a_{n+1} = a_n + d$, kde $n \in \mathbf{N}$

Obecný vzorec pro každý člen: $a_n = a_1 + (n - 1) \cdot d$

Dokažte, že posloupnost $\left(\frac{2n-1}{3}\right)_{n=1}^{\infty}$ je aritmetická posloupnost.

$$a_n = \frac{2n-1}{3}$$

$$a_{n+1} = \frac{2(n+1)-1}{3} = \frac{2n+2-1}{3} = \frac{2n+3}{3}$$

$$a_{n+1} - a_n = \frac{2n+3}{3} - \frac{2n-1}{3} = \frac{2n+3-2n+1}{3} = \frac{4}{3}$$

$d = \frac{4}{3} \Rightarrow$ jedná se o aritmetickou posloupnost

Pro každé dva členy a_r, a_s aritmetické posloupnosti platí: $a_r - a_s = (r - s)d$

Pro součet prvních n členů aritmetické posloupnosti platí: $S_n = \frac{n}{2} (a_1 + a_n)$

V nekonečné aritmetické posloupnosti je $a_4 = 0$, $a_6 = -4$. Urči počet sečtených členů n , je-li $S_n = 12$.

$$a_6 - a_4 = (6 - 4)d$$

$$-4 - 0 = 2d \Rightarrow d = -2$$

$$a_4 = a_1 + 3d$$

$$0 = a_1 + 3(-2) \Rightarrow a_1 = 6$$

$$S_n = \frac{n}{2} (a_1 + a_n)$$

$$12 = \frac{n}{2} [6 + 6 + (n - 1)(-2)]$$

$$12 = \frac{n}{2} [12 - 2n + 2]$$

$$24 = n(14 - 2n)$$

$$24 = 14n - 2n^2$$

$$2n^2 - 14n + 24 = 0$$

$$n^2 - 7n + 12 = 0$$

$$(n - 3)(n - 4) = 0 \Rightarrow n_1 = 3, n_2 = 4$$

Počet sčítaných členů aritmetické posloupnosti je 4 nebo 5.

Geometrická posloupnost

Geometrická posloupnost je taková posloupnost, v níž podíl následujícího a předchozího členu je konstantní. Tento podíl se označuje **kvocient** – q ($q \in \mathbb{R}$).

Vzorce pro výpočet geometrické posloupnosti:

Rekurentní: $a_{n+1} = a_n * q$ nebo $\frac{a_{n+1}}{a_n} = q$, kde $n \in \mathbb{N}$

Obecný vzorec pro každý člen: $a_n = a_1 * q^{n-1}$

Pro každé dva členy a_r, a_s geometrické posloupnosti platí: $a_r = a_s * q^{r-s}$

Pro součet prvních n členů aritmetické posloupnosti platí: $S_n = a_1 \frac{q^n - 1}{q - 1} = a_1 \frac{1 - q^n}{1 - q}$
pro $q \neq 1$

$S_n = n * a_1$ pro $q = 1$

Přičteme-li k číslům 2, 7, 17 totéž číslo, vzniknou první tři po sobě jdoucí členy geometrické posloupnosti.

$$a_1 = 2 + x, a_2 = 7 + x, a_3 = 17 + x$$

$$\frac{7+x}{2+x} = \frac{17+x}{7+x} \quad x \neq 2, x \neq 7$$

$$\begin{aligned}(7+x)^2 &= (17+x)(2+x) \\ 49 + 14x + x^2 &= x^2 + 19x + 34 \\ 5x &= 15 \\ x &= 3\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}a_1 &= 5 \\ a_2 &= 10 \\ a_3 &= 20\end{aligned}$$

Nekonečná geometrická řada

Nekonečná geometrická řada je výraz $a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n + \dots$, jehož členy tvoří geometrickou posloupnost. Nekonečnou geometrickou řadu lze také napsat $\sum_{i=1}^{\infty} a_i$.

Součet nekonečné řady: $S_n = \frac{a_1}{1-q}$